

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรและความผูกพันองค์กร
กรณีศึกษา: โรงพยาบาลตำรวจ จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจาก เอกสาร บทความ แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ประชากรเป้าหมายคือ คือ พนักงานโรงพยาบาลตำรวจ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานโรงพยาบาลตำรวจระดับ หัวหน้าหน่วยหรือเทียบเท่าลงมา ประจำเดือนมกราคม 2550 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 603 คน แยกระดับหัวหน้าหน่วยหรือเทียบเท่าลงมา ได้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 571 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นคำตอบที่มาจากคำถามปลายเปิด โดยทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ สูตรของ ยามาเน (Yamane, 1976 อ้างถึงใน ชวนา อังคนุรักษ์พันธ์, 2546) เป็นสูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อระดับนัยสำคัญที่ 0.05

(N) ประชากรทั้งหมด = 571 คน

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} &= \frac{571}{1 + 571 (0.05)^2} \\ &= \frac{571}{2.4275} \\ n &= 235.22 \end{aligned}$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้านี้น้อย 235 คน แต่เนื่องจากผู้ศึกษาค้นคว้าต้องการสำรวจกลุ่มตัวอย่างให้ได้มากที่สุด จึงเพิ่มจำนวนเป็น 356 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่สอง เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การเรื่องวัฒนธรรมการทำงาน ส่วนที่สาม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การเรื่องวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน และส่วนที่สี่ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การ ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสำรวจความคิดเห็นของพนักงานโรงพยาบาลสำโรง ซึ่งได้กำหนดให้มีระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ไม่แน่ใจ ค่อนข้างไม่เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามสำหรับงานศึกษาวิจัยครั้งนี้ สร้างโดยดัดแปลงจากแบบสอบถามความคิดเห็นของพนักงานโรงพยาบาลสำโรง ประกอบเข้ากับกรอบแนวคิดการศึกษาวิจัย และนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบที่ผู้ศึกษาวิจัยพัฒนาขึ้น โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิด ด้วยการหา IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
$\sum R$	แทน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
N	แทน	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมการทำงาน ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน และข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การ มีข้อคำถาม 6 ข้อ ที่มีค่าดัชนีไม่ถึง 0.50 คือ

ข้อความคำถามข้อมูลส่วนบุคคลเรื่อง ระดับตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และระดับรายได้ ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมการทำงาน ข้อที่ 7 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน ข้อที่ 3 และข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร ข้อที่ 4 ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุง และแก้ไขเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ (ภาคผนวก ค)

หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยการหาความสอดคล้องภายในของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ ครอนบาช (Cronbach, 1990 อ้างถึงใน ชวนา อังคนุรักษ์พันธุ์, 2546) โดยการคำนวณด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) Version 13 ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\text{Sum} S^2_{\text{items}}}{S^2_{\text{total}}} \right]$$

โดยที่	α_k	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S^2_{items}	แทน	ความแปรปรวนรายข้อ
	S^2_{total}	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนรายข้อ

สำหรับการศึกษาครั้งนี้ แบบสอบถามเรื่อง วัฒนธรรมองค์กร มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 โดยในส่วนของวัฒนธรรมองค์กรเรื่องการทำงาน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88 และ วัฒนธรรมองค์กรเรื่องการอยู่ร่วมกัน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.86 สำหรับแบบถามความผูกพันต่อองค์กรมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.85 (ภาคผนวก ค)

การเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างพนักงานโรงพยาบาลสำโรง โดยทำหนังสือเวียนภายในองค์กรผ่านหัวหน้าแผนกและผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ถึงผู้จัดการทั่วไป ฝ่ายบริหารของโรงพยาบาลสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ
2. การแจกและเก็บแบบสอบถามกลับคืนจากพนักงานกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถามและรอรับแบบสอบถามด้วยตนเอง รวมจำนวนแบบสอบถามที่นำไปเก็บ 400 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 356 ฉบับ (89%)

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแต่ละฉบับ
4. ลงรหัสและบันทึกข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) Version 13 เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่หนึ่งของแบบสอบถาม เป็นการให้คะแนนตามการตอบจริง เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งงาน ระยะเวลาปฏิบัติงาน ระดับรายได้

ส่วนที่สองของแบบสอบถามเป็นลักษณะคำถามเชิงบวก มีการให้ค่าคะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
เห็นด้วย	5
ค่อนข้างเห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วย	1

และผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การวัดจากค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23 – 24 อ้างถึงใน ชวนา อังคนุรักษ์พันธุ์, 2546, หน้า 39) ในเรื่องระดับความคิดเห็น วัฒนธรรมองค์การ และระดับความผูกพันต่อองค์การ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็นวัฒนธรรมองค์การ

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยกับวัฒนธรรมองค์การ
น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยกับวัฒนธรรมองค์การ
น้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยกับวัฒนธรรมองค์การ
ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยกับวัฒนธรรมองค์การ
มาก

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับความเห็นด้วยกับวัฒนธรรมองค์การ
มากที่สุด

ระดับความผูกพันองค์การ

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 1.00 – 1.50	หมายถึง มีความผูกพันองค์การน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 1.51 – 2.50	หมายถึง มีความผูกพันองค์การน้อย
ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 2.51 – 3.50	หมายถึง มีความผูกพันองค์การปานกลาง
ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 3.51 – 4.50	หมายถึง มีความผูกพันองค์การมาก
ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง 4.51 – 5.00	หมายถึง มีความผูกพันองค์การมากที่สุด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ด้วยวิธีทางสถิติ โดยใช้สถิติทางพารามิเตอร์ด้วยข้อมูลที่รวบรวมจากแบบสอบถาม จัดเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ทั้งนี้ เพื่อมุ่งหาความสัมพันธ์และความแตกต่างของตัวแปรอิสระ ที่มีต่อตัวแปรตาม โดยใช้โปรแกรมทางสถิติซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัย ได้แก่ โปรแกรม SPSS for Windows Version 13 ตามลักษณะของข้อมูลดังนี้

2.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมทั้ง วัดระดับความคิดเห็นเรื่องความผูกพันองค์การ โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานในการศึกษาโดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้วยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม ด้วยค่าสถิติ t-Test, ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยค่าสถิติ F-test ถ้าหากพบความแตกต่างจะดำเนินการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ (Post Hoc Test) โดยวิธีของ Fisher's Least significant difference (LSD) และทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานโรงพยาบาลตำรวจ จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน